

חג האש או חג האורים

Category: בראשית, מקץ

שתי אחיות מניו ג'רסי יוצאות למסע רוחני שהוביל אותן לחב"ד. התקרבותם עוררה מתח גבוה עם ההורים, אך הרבי בדרכו המיוחדת ידע לחבר ולאחד אותם. השם 'חג האורים' מלמד שהדרך להתמודד עם חושך היא באמצעות אור, ולא באש.

יהודייה? אני לא יודעת!

אני רוצה לחלוק אתכם את סיפורם של שני נערות שגדלו בשנות השבעים המוקדמות בבית יהודי עשיר בניו ג'רסי. אבות המשפחה היגרו לארצות הברית עוד לפני מלחמת האזרחים שהתרחשה בשנים 1861, כך שכבר בבית לא נשאר הרבה מהיהדות שהביאו מעבר לים.

כמו ילדים אחרים בגילם הם נשלחו על ידי הוריהם להיברו-סקול, אבל זה היה עבורם משעמם ויבש והם לא מצאו בו עניין. בקיץ הם היו משתתפים למשך חודשיים בקעמפ יהודי, אבל המשפחה הייתה כל כך רחוקה מיהדות שהוריהם מעולם לא נתנו להם שם יהודי. אם היו שואלים אותם אם הם יהודים הם היו עונים "ההורים שלנו יהודים, אבל איננו יודעים אם גם אנחנו".

ההורים שלהם עודדו אותם תמיד לנסות כל חוויה שיש להם את האפשרות להשתתף בה. ההורים דאגו שהם ילמדו לנגן ושלחו אותם לישראל להשתתף בחפירות ארכיאולוגיות. כמו כן הם השתתפו בקעמפ שבמשך חודשיים הכיר אותם עם קבוצות אזרחים שסובלות מאפליה וחוסר שוויון, ודברים אחרים שצעירים עשו באותם ימים [?] ימי ה'היפים'.

הוריהם שלחו אותם לתיכון שבו מכינים אותם כדי שיוכלו להתקבל לאוניברסיטאות היוקרתיות, אבל כמו עוד הרבה צעירים שגדלו בשנות השבעים, הם התחילו לשאול את עצמם האם לחיים יש מטרה יותר חשובה מאשר להתקבל לקולג' הכי טוב? [?]

האחות הגדולה הלכה ללמוד באוניברסיטה, אבל אחרי תקופה החליטה שזה לא בשבילה. היא הפסיקה את הלימודים ויצאה לחפש את עצמה. היא נסעה לבוסטון שם היו לה חברות מהביקור בישראל וגילתה את "התזונה המקרוביוטית" שזה דיאטה שמורכבת בעיקר מפירות וירקות לא מבושלים. שם היא חשבה שהיא מצאה תוכן ומטרה בחייה, אבל אחרי קצת פחות משנה היא הגיעה למסקנה שתזונה בריאה זוהי לא מטרה לכשעצמה.

"השורק של הרבי"

היא המשיכה לחפש משהו אחר. באיזושהי צורה היא שמעה את השם "מאיר אבוחצירא". בחב"ד הוא מוכר כ"השורק של הרבי". במשך שנים רבות בהתוועדויות בימי החול כשהרבי היה מעודד את השירה, הרבי היה פונה למאיר ומסמן לו סימן של שריקה כדי להגביר את השמחה, והוא היה מתחיל לשרוק בכל כוחו ואליו היו מצטרפים עוד כמה שכוחם בשריקה.

באותם ימים מאיר היה בעל תשובה טרי שגר בפלטבוש. כשהאחיות שמעו שהוא גם מאמין "בתזונה מקרוביוטית" הם מיד התחברו. אחת האחיות קיבלה ממנו הזמנה לבוא לחוות שבת עם משפחתו. היא נסעה לברוקלין לראשונה בחייה, ושהתה עם משפחתו בדירה קטנה עם שישה ילדים במשך כל השבת, זאת הייתה בשבילה חוויה אדירה.

אחרי שבת היא התקשרה לאחותה ואמרה לה: "מצאתי את המקום שבו יש תשובות לכל השאלות, אבל", היא הוסיפה, "זה לא בשבילי".

דרך מאיר האחיות גילו את היהדות ולאט לאט הם החלו להתקרב וזה לקח שנים. בהתחלה ההורים דווקא היו מרוצים והם עודדו אותם לגלות את השורשים היהודים שלהם, אבל כשזה הפך לדבר רציני או אז הם התחילו לדאוג.

"רק עשרה אנשים עם כיפות!"

כשהם התחילו לשמור שבת וכשרות, העניינים הלכו והסתבכו, ואז הגיעו הבעיות הגדולות. התחילו להציע להם שידוכים עם בחורים בעלי תשובה מחב"ד. את זה ההורים מאוד לא אהבו.

עד עכשיו הם חשבו שכל הסיפור עם החסידים זה שיגעון שיעבור להם, אבל כשהן עומדות להתחתן עם בחורים דתיים, זה כבר יהיה מאוחר מדי! כשהגדולה באה בקשרי שידוכים, היא ניסתה לדחות את החתונה כמה שאפשר כדי לתת להורים זמן להתרגל לרעיון שהיא הולכת להתחתן עם חסיד. ההורים עדיין היו מוכנים לשתף פעולה והם הציעו לערוך את החתונה בסנטרל פארק במנהטן. הם אפילו מצאו מקום שבו יהיה אפשר לעשות את החופה בחוץ תחת כיפת השמים כמנהג חב"ד, אבל הם העמידו תנאי אחד: "רק עשרה אנשים עם כיפות יכולים להשתתף בחתונה!".

הבנות לא יכלו להסכים לכך וכתוצאה מכך, הוחלט לעשות את החתונה בקראון הייטס, והמשפחה שאימצה אותה בשכונה שילמה את כל הוצאות החתונה. ההורים הודיעו שהם לא ישתתפו בחתונה, והם לא רצו שהיא תזמין את המשפחה שלה או חברים שלהם לחתונה החסידית בברוקלין, אבל הכלה החליטה כן להזמין אותם.

יום לפני החתונה הכלה התקשרה להוריה והתחננה שהם יבואו לחתונה. היא אמרה לאמא שלה:

"את תתחרטי אם לא תשתתפי בחתונה".

ביום החתונה, להפתעתה, כמה מהחברים של הוריה ובני משפחה הגיעו להשתתף בחתונה. הזמן עובר ומתכוננים כבר ללכת לחופה וההורים שלה עדיין לא הגיעו. בסופו של דבר, ממש לפני החופה הם הופיעו בלימוזינה גדולה, ההורים עם הסבות והסבתות ואחיה, ומיד אחרי החופה ההורים עזבו את המקום!

היא הייתה כל כך עצובה שהיא אמרה לעצמה "אני לא אתקשר אליהם עוד הרבה זמן". למחרת בבוקר היא קבלה מסר מהמזכירות של הרבי שתמשיך את הקשר עם ההורים שלה. היא מיד התקשרה להורים והם שמחו לשמוע ממנה. ביום למחרת ההורים הזמינו את כל המשפחה שלהם לארוחת ערב במסעדה כשרה במנהטן.

עקרת בית רגילה!?

שלשה חדשים מאוחר יותר אחותה הצעירה יותר התחתנה. שבוע לפני החתונה אמא שלה הייתה כל כך מודאגת ממה שקורה עם בנותיה שהיא החליטה לכתוב מכתב לרבי ולחלוק בו את רגשותיה. במכתב היא הגדירה את עצמה כ"עקרת בית רגילה". במכתב התשובה שהרבי שלח לה הוא הוסיף: "אני מוכרח לכתוב בקשר לכך שהגדרת את עצמך כ'עקרת בית רגילה'. בשבילי, כתב הרבי, 'עקרת בית ובפרט 'עקרת בית יהודייה' זוהי לא עבודה רגילה. להאישה היהודייה ניתנה אחריות גדולה, לבנות בית יהודי שבו היא 'עקרת הבית', היסוד והעיקר של הבית, ועליה להביא לתוך הבית אור וחום יהודי, ובודאי שהקב"ה נותן לאשה היהודייה את הכוחות לעשות את זה".

בהמשך, הרבי כתב: "אני משוכנע שאת תרגישי שמחה אמיתית על כך שהבנות שלך בחרו בדרך היהדות". הרבי הוסיף שהוא בטוח שהם יהיו מקור לנחת יהודי להורים ולכל המשפחה.

אותו יהודי שמימן את החתונה של האחות הגדולה, גם מימן את החתונה של הצעירה. בהוראת הרבי הבנות עשו הכל כדי להמשיך את הקשר עם ההורים. שנה אחרי החתונה אביה התקשר ושאל כמה בדיוק עלו שני החתונות, והוא שילם את כל הסכום עד הפרוטה האחרונה (Embrace spring 5784).

העדות הייחודית של המנורה

אנו עומדים בחג החנוכה שבו אנו מדליקים את נרות החנוכה. כל הסיבה של החג הוא לאזכר הנס שהיה במנורה שהדליקו בבית המקדש לאחר שהחשמונאים כבשו אותו וטיהרו אותו.

מדוע באמת הדליקו מנורה בבית המקדש? בבית המקדש העבודה התחילה לא לפני עלות השחר והסתיימה בשקיעת החמה. בלילה אף אחד לא הסתובב שם. יתרה מזו, את המנורה הדליקו

בהיכל, שהוא היה חדר פנימי שבו היו רק כמה רהיטים ספורים: השלחן שעליו לחם הפנים, בצפון ההיכל באמצעו עמד מזבח הזהב שעליו היו מקטירים קטורת, ובצד דרום עמדה המנורה. אף אדם לא נכנס להיכל בלילה, ואם כן עבור מי היו צריכים להדליק מנורה?

את השאלה הזאת שואלת הגמרא והיא עונה: "אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל". איך בדיוק המנורה היא "עדות שהשכינה שורה בישראל"? ממשיכה הגמרא ואומרת: "מאי עדות? אמר רב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמידת חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים". בנר המערבי של המנורה התרחש נס, ואף על פי שנתנו בו את אותה מידת השמן שנתנו בשאר הנרות, בכל זאת שאר הנרות היו כבים בבוקר ואילו נר המערבי היה דולק עד למחרת בערב, וכשהכהן היה נכנס שוב להדליק את הנרות "ממנה היה מדליק".

אומר הרבי שהמטרה של מנורת המקדש הייתה כדי להאיר את העולם באור רוחני, לשמש כהוכחה "שהשכינה שורה בישראל", שהנה בבית המקדש מתרחש נס. והנס הזה האיר "לכל באי עולם", לא רק ליהודים, אלא כל אדם ששמע על הנס הזה ידע שיש אלוקים בישראל.

ובפרט כשמדובר על נרות חנוכה, שכל מטרתם זה פרסום הנס, כשהיוונים טמאו את כל השמנים, אותו פך שמן טהור שנמצא בבית המקדש בדרך נס האיר את החושך לכל הדורות והוא מזכיר לנו שהקיום של העם היהודי הוא באופן שלמעלה מדרך הטבע.

דרך האור תנצח

וכאן הרבי מוסיף רעיון נפלא: "והנה הענין שמתפשט ומאיר לכל באי עולם הוא לא האש, אלא האור, האש נשאר במנורה עצמה, ואינו מתפשט מחוץ למנורה³²² ורק האור של השמן היה מתפשט ומאיר בכל מקום, והחילוק בין אש לאור הוא, פעולת האש³²³ היא בדרך מלחמה שהרי האש מכלה את השמן ואת הפתילה שכלים באש, והיינו שכללות ענין האש הוא ללחום עם היש ולבטל³²⁴ ואילו ענין האור הוא³²⁵ שנמשך ומאיר בכל עניני האדם. והיינו לא בדרך מלחמה אלא בדרך שלום, להאיר ולפעול הרחבה בכל עניני האדם" (תו"מ תשכ"ד ח"א עמ' 323).

האש, אומר הרבי, הוא שורף ומכלה מה שאין כן האור הוא מאיר. חנוכה לא נקרא חג האש אלא "חג האורים". הדרך של חסידות חב"ד היא לא דרך של אש ותימרות עשן, לצעוק חלילה על אנשים ולהגיד להם כמה שהם לא בסדר. השיטה של חב"ד היא ללכת בדרך האור והחיובי. אל תתווכח ותוכיח לו שאתה צודק, מזה לא יצא כלום.

וזה מה שהרבי הורה לאותה כלה. הוריה ברחו מהחתונה והיא היתה בטוחה שלעולם לא תדבר איתם, והנה למחרת החתונה, מיד בבוקר, הרבי הורה לה להמשיך את הקשר עם ההורים והתוצאות לא איחרו לבוא. כשאתה מאיר פנים לאחרים הקב"ה מאיר לך פנים בבחינת "יאר ה' פניו אליך", ובמהרה בימינו הקב"ה יאיר פנים "לכל באי עולם" בקרוב ממש.